

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 12/2022-40

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Straku a sudcov Roberta Šorla a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti obchodnej spoločnosti **ŠTOR CAD - GRAITEC s. r. o.**, IČO 35 805 781, Mlynské nivy 71, Bratislava, zastúpenej obchodnou spoločnosťou **BUŽEK & TEREM advokáti s. r. o.**, Mariánska 12, Bratislava, proti postupu Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 37CbPv/1/2016 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 37CbPv/1/2016 **bolo porušené** základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Okresnému súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 37CbPv/1/2016 **prikazuje** konať bez zbytočných prieťahov.
3. Sťažovateľke **priznáva** finančné zadostučinenie **1 500 eur**, ktoré **je** Okresný súd Bratislava I **povinný** vyplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.
4. Okresný súd Bratislava I **je povinný** nahradiť sťažovateľke trovy konania **460,90 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľky do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.
5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevyhovuje**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Skutkové východiská

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 16. decembra 2021 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 37CbPv/1/2016 (ďalej aj „napadnuté konanie“). Sťažovateľka žiada priznať primerané finančné zadost'učinenie 3 000 eur a náhradu trov konania.

2. Napadnuté konanie, predmetom ktorého je ochrana proti nekalej súťaži, začalo na okresnom súde 6. mája 2016 doručením žaloby sťažovateľky spolu s návrhom na nariadenie predbežného opatrenia. Uznesením z 2. júna 2016 okresný súd návrh na predbežné opatrenie zamietol. Následne 2. marca 2017 vyzval žalovaného na vyjadrenie sa k žalobe. Prvé pojednávanie vo veci sa uskutočnilo 16. mája 2019. Na pojednávaní konanom 3. októbra 2019 okresný súd vo veci meritórne rozhodol. Proti meritórnemu rozsudku sťažovateľka podala 17. októbra 2019 odvolanie, ktoré okresný súd spolu so spisom predložil odvolaciemu súdu 20. augusta 2021. O odvolaní sťažovateľky zatiaľ nebolo rozhodnuté.

II.

Argumentácia sťažovateľky

3. Sťažovateľka ani päť rokov od podania žaloby nedisponuje právoplatným rozhodnutím a podľa jej informácií vec je stále na súde prvej inštancie. Je teda vysoko pravdepodobné, že v najbližšom čase ku konečnému rozhodnutiu vo veci ani nedôjde.

4. Podľa sťažovateľky spory o ochranu proti nekalej súťaži môžu byť skutkovo a právne zložité, ale nekalá súťaž je špecifickou oblasťou, pri ktorej by mal súd konať rýchlo a hospodárne. Výnimočnosť tejto agendy a potrebu špecializácie reflektuje aj Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“), ktorým boli na konanie o veciach nekalej súťaže určené iba 3 okresné sudy. To znamená, že ak okresný súd je určený ako „špeciálny“ súd pre takýto druh konania, musí mať štandardizovaný spôsob konania, ktorý umožňuje v týchto veciach rozhodovať rýchlo a efektívne. Pri neriešenom nekalosúťažnom konaní totiž môže po uplynutí dlhšieho časového obdobia dôjsť až k devastačnej ujme na majetku toho, kto bol nekalosúťažným konaním poškodený. V prípade sťažovateľky okresný súd nariadil prvé pojednávanie vo veci až po troch rokoch od podania žaloby.

5. Sťažovateľka je toho názoru, že k prietahom v konaní nijako neprispela. Opakovane prostredníctvom svojho právneho zástupcu sa domáhala toho, aby súd konal efektívne a bez prietáhov.

6. K postupu okresného súdu v napadnutom konaní sťažovateľka uviedla, že okresný súd je bez akýchkoľvek zákonných alebo iných dôvodov opakovane dlhodobo, ale i krátkodobo nečinný, resp. vykonáva úkony, medzi ktorými sú neprimerane dlhé časové odstupy, čím prispieva k prieťahom. Vo veci sa uskutočnili iba tri pojednávania v relatívne krátkom čase za sebou, napriek tomu vec sťažovateľky nie je ani po piatich rokoch od podania žaloby právoplatne skončená. Okresnému súdu trvalo neprimerane dlho napríklad „vygenerovanie“ platobného príkazu na zaplatenie súdneho poplatku (14 mesiacov), aj doručovanie žaloby, dupliky a repliky. Rok po podaní odvolania sťažovateľkou nebol zo strany súdu vykonaný žiadny úkon. Sťažovateľka z pozície jej procesného postavenia hodnotí postup okresného súdu ako „šikanu štátnej moci“ a porušenie jej označených práv. Sťažovateľka kritizovala aj okolnosti, za akých došlo k zmene zákonného sudcu v jej veci.

III.

Vyjadrenie okresného súdu, replika sťažovateľky

III.1. Vyjadrenie okresného súdu:

7. Okresný súd vo svojom vyjadrení k ústavnej sťažnosti uviedol, že k prieťahom, aj keď z objektívnych dôvodov, dochádzalo v období od 31. júla 2017 do 19. marca 2018 a od 17. októbra 2019 do 27. októbra 2020. Po tomto období súd vykonával procesné úkony súdu prvej inštancie pred predložením spisu odvolaciemu súdu a k prieťahom už nedochádzalo. Dĺžka napadnutého konania bola zároveň ovplyvnená množstvom pridelených spisov do súdneho oddelenia zákonného sudcu „38 Cb“, ktorý bol zároveň zákonným sudcom v iných oddeleniach. Už v čase podania ústavnej sťažnosti sa spis nachádzal od 20. augusta 2021 na odvolacom súde.

8. Podľa okresného súdu za prieťahy v súdnych konaniach, resp. za dĺžku konaní vedených na tunajšom súde nenesie zodpovednosť okresný súd a jeho sudcovia, ale samotný štát. Preto žiada ústavný súd, aby opätovne konštatoval objektívnu zodpovednosť Slovenskej republiky za stav na okresnom súde, tak ako to urobil v náleze č. k. III. ÚS 204/2021 z 27. mája 2021. V prípade, ak ústavný súd dospeje k záveru o porušení práv sťažovateľky, žiada ústavný súd, aby zväžil dôvodnosť a primeranosť sťažovateľkou požadovaného finančného zadostučinenia, ktorého výšku považuje za neprimerane vysokú. V tejto súvislosti žiada, aby ústavný súd prihliadol na skutočnosť, že súd vo veci konal čo možno najplynulejšie, pokiaľ mu to dovoľovali objektívne okolnosti, a k predĺženiu konania prispela v rozhodnej miere nepriaznivá situácia vyvolaná šírením nákazlivej choroby COVID-19 a s ňou spojené obmedzenia.

III.2. Replika sťažovateľky:

9. Sťažovateľka vo svojej replike zotrvala na svojich tvrdeniach uvedených v ústavnej sťažnosti a konštatovala, že okresný súd v zásade nepopiera vznik prieťahov v napadnutom konaní. Ich trvanie však obmedzuje iba na obdobie od 31. júla 2017 do 19. marca 2018 a od 17. októbra 2019 do 27. októbra 2020, s čím sťažovateľka nesúhlasí. Ak sťažovateľka v ústavnej sťažnosti uviedla, že predloženie veci odvolaciemu súdu trvalo 25 mesiacov,

vychádzala len z informácií, ktoré jej poskytli zamestnanci okresného súdu. V skutočnosti teda okresnému súdu trvali procesné úkony po doručení odvolania 20 mesiacov, čo v právnom štáte rozhodne nemožno akceptovať. V tejto súvislosti sťažovateľka uvádza, že organizačné, personálne či technické problémy všeobecných súdov nemôžu byť na úkor práv účastníkov konania a nezavádzajú štát zodpovednosti za prieťahy v súdnom konaní, o čom svedčí aj rozhodovacia prax ústavného súdu. Podľa sťažovateľky nie je dôležité, kto konkrétne za zlyhania a nefungujúci systém zodpovedá, ale že k prieťahom ako takým došlo. Vzhľadom na okolnosti veci je sťažovateľka toho názoru, že len konštatovanie porušenia jej práv nie je pre ňu dostatočným zadosťučinením.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

10. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 90/2010).

11. Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov (i práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote) je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04, IV. ÚS 365/04).

12. Základnou povinnosťou súdu a sudcu je zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie. Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z čl. 17 CSP, ktorý určuje, že súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prieťahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb, ďalej z § 157 ods. 1 CSP, podľa ktorého súd postupuje v konaní tak, aby sa mohlo rozhodnúť rýchlo a hospodárne, spravidla na jedinom pojednávaní s prihliadnutím na povahu konania.

13. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prieťahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou ESLP v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02). Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj ústavnú sťažnosť sťažovateľky.

14. Pokiaľ ide o kritérium zložitosti veci, predmetom napadnutého konania je nárok na ochranu proti nekalej súťaži, v rámci ktorého sťažovateľka po čiastočnom späťvzatí žaloby (31. júl 2017) uplatňuje nárok na primerané zadost'učinenie v sume 75 000 eur. Konania tohto typu tvoria bežnú súčasť sporovej agendy na všeobecných súdoch, preto vec nemožno posúdiť ako právne či skutkovo zložitú. Právnej zložitosti veci nenasvedčuje ani pomerne stručné odôvodnenie rozsudku okresného súdu, ktoré má 13 odsekov. Napokon na zložitost' veci nepoukázal ani okresný súd vo svojom vyjadrení k ústavnej sťažnosti. Dĺžka napadnutého konania nebola závislá od skutkovej či právnej náročnosti prerokovávanej veci.

15. Vo vzťahu ku kritériu predmetu sporu a jeho významu pre sťažovateľku ústavný súd konštatuje, že význam tohto kritéria relativizuje skutočnosť, že po čiastočnom späťvzatí žaloby a pripustení jej zmeny je predmetom konania už len nárok sťažovateľky na zaplatenie primeraného zadost'učinenia.

16. Pri hodnotení ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľky v napadnutom konaní, ústavný súd nezistil takú okolnosť, ktorá by mala byť osobitne zohľadnená na jej ťarchu.

17. Napokon ústavný súd hodnotil postup okresného súdu z hľadiska existencie zbytočných prieťahov v doterajšom priebehu konania, pričom uvádza, že okrem období nečinnosti uznaných okresným súdom (31. júl 2017 – 19. marec 2018 a 17. október 2019 – 27. október 2020) bol okresný súd vo veci nečinný aj v obdobiach od júna 2016 do marca 2017, od apríla 2018 do novembra 2018 a od novembra 2018 do mája 2019. Celkovo teda nečinnosť predstavovala tri roky a päť mesiacov.

18. Neobstojí argumentácia okresného súdu, že k predĺženiu konania v rozhodnej miere prispela nepriaznivá situácia vyvolaná šírením nákazlivej choroby COVID-19 a s ňou spojené obmedzenia, keďže napadnuté konanie začalo v máji 2016 a v merite veci okresný súd rozhodol v októbri 2019, teda ešte pred vypuknutím pandémie. Po podaní odvolania okresný súd vykonával vo veci už len procesné úkony súdu prvej inštancie pred predložením spisu odvolaciemu súdu, na ktoré prijaté obmedzenia nemali žiadny vplyv. Vo vzťahu k obrane okresného súdu, ktorý poukázal na neprimeraný počet pridelených vecí konajúcemu zákonnému sudcovi, ústavný súd odkazuje na svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej v súlade s medzinárodným štandardom uplatňovania dohovoru platí, že personálne problémy justičného systému nezavádzajú štát zodpovednosti za zbytočné prieťahy v súdnom konaní (III. ÚS 17/02). Z vyjadrenia podpredsedu súdu možno dedukovať veľmi ťaživú situáciu na okresnom súde, ktorý čelí enormnému náporu vecí pri jeho personálnom poddimenzovaní. Ústavný súd v tejto súvislosti opakovane upozorňuje (napr. III. ÚS 37/2021, III. ÚS 204/2021) a aj v teraz prerokovanej veci potvrdzuje, že uvedený akútny problém vyžaduje od rezortného ministerstva osobitnú pozornosť.

19. Námietskou sťažovateľky, v ktorej kritizovala okolnosti, za akých došlo k zmene zákonného sudcu v jej veci, sa ústavný súd vzhľadom na predmet konania vymedzený v uznesení o prijatí ústavnej sťažnosti nemohol zaoberať, keďže táto z hľadiska predmetu ústavnej ochrany spadá do obsahu základného práva nebyť odňatý zákonnému sudcovi garantovaného čl. 48 ods. 1 ústavy, resp. práva na prejednanie veci nezávislým a nestranným súdom garantovaného čl. 6 ods. 1 dohovoru.

20. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd kvalifikoval nečinnosť okresného súdu v zistenom období ako zbytočné priesťahy, a preto vyslovil porušenie základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných priesťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní (bod 1 výroku tohto nálezu).

21. Keďže napadnuté konanie dosiaľ nie je právoplatne skončené, ústavný súd prikázal, aby okresný súd v napadnutom konaní konal bez zbytočných priesťahov (bod 2 výroku tohto nálezu). Uložený príkaz sa, prirodzene, uplatní až po rozhodnutí odvolacieho súdu a vrátení veci okresnému súdu na účel ďalšieho procesného postupu.

22. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti žiada o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v sume 3 000 eur, ktoré odôvodňuje stavom právnej neistoty, v ktorom sa dlhodobo nachádza, poukazujúc na dôsledky spôsobených priesťahov na vykonávanie jej podnikateľskej činnosti.

23. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04).

24. S poukazom na doterajšiu dĺžku napadnutého konania a na zistené obdobia nečinnosti okresného súdu, berúc do úvahy skutočnosť, že v čase podania ústavnej sťažnosti bolo už vo veci meritórne rozhodnuté, ústavný súd považoval priznanie sumy 1 500 eur pre sťažovateľku za primerané finančné zadosťučinenie podľa § 133 ods. 3 písm. e) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) (bod 3 výroku nálezu).

25. Ústavný súd nevyhovел časti sťažnosti, v ktorej sťažovateľka žiadala priznať finančné zadosťučinenie nad ústavným súdom priznanú sumu (bod 5 výroku nálezu).

V.

Trovy konania

26. Ústavný súd priznal sťažovateľke (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) nárok na náhradu trov konania v celkovej sume 460,90 eur spolu s daňou z pridanej hodnoty (bod 4 výroku nálezu). Pokiaľ ide o priznanú výšku nároku, bol viazaný návrhom sťažovateľky.

27. Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľky ústavný súd vychádzal z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov [§ 1 ods. 3, § 11 ods. 3, § 13a ods. 1 písm. a) a c), § 16 ods. 3 a § 18 ods. 3 vyhlášky]. Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2021 je 181,17 eur a hodnota režijného paušálu je 10,87 eur. Sťažovateľke vznikol nárok na náhradu trov konania za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2021 (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie sťažnosti ústavnému súdu) a za jeden úkon právnej služby uskutočnený v roku 2022 (stanovisko k vyjadreniu okresného súdu). Náhradu za tretí úkon (stanovisko k vyjadreniu okresného súdu) si sťažovateľka neuplatnila.

28. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľky (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 CSP) označeného v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. marca 2022

Peter Straka
predseda senátu